

PIT

WINTER
EDITIE

NR
32

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

DRIEMAANDELIJKE PUBLICATIE -
DECEMBER 2023 - VU: LUNA NYS
P/706226 AFGIFTEKANTOOR MECHELEN
VLAAMSE DIENST SPEELPLEINWERK (VDS) VZW
LANGE RIDDERSTRAAT 22 - 2800 MECHELEN

MAGAZINE VAN DE VLAAMSE DIENST SPEELPLEINWERK

MEMORANDUM
**POLITIEK
SPEL**

**DE WAARDE VAN SPEELPLEINWERK
IN JE GEMEENTE**

#VDSVZW

INHOUD

MEMORANDUM: POLITIEK SPEL

P5	SPEELPLEINWERK VERSUS VAKANTIEWERK
P6	KIES VOOR SPELEN IN 2024
P8	PRIORITEIT 1: SPEELPLEINWERK BINNEN HET VRIJETIJD SAANBOD
P10	PRIORITEIT 2: SPEELPLEINWERK VS. WELZIJNSWERK
P12	PRIORITEIT 3: VERANDEREND ENGAGEMENT VAN JONGEREN
P14	PRIORITEIT 4: VORMING VAN ANIMATEUREN
P16	PRIORITEIT 5: REGULITIS
P18	PRIORITEIT 6: FINANCIËLE DRUK
P20	PRIORITEIT 7: PARTICULIERE SPEELPLEINEN ONDER DRUK
P22	HET BUITENSPEELAKKOORD

SPEEL- IDEE

P25

INFO- GRAPHIC

P26

SPOT- LIGHT

P27

COLOFON

Hoofdredactie: Luna Nys / (Eind)redactie: Tine Bergiers, Bert Breugelmans,
Luna Nys / Grafische vormgeving: Pieter Vanhoutte / Fotografie: VDS-
database, Olek Bracke / Drukwerk: De Riemaeker Printing bvba / Met dank
aan: Marjolein Mollet, Wauter Temmerman, Kobe Swennen, Phaedra Van
Driessche, de leerlingen van Busleyden Atheneum Campus De Beemden,
Kind & Samenleving

Trotse drager van
Het WATWAT label
www.watwat.be

EDITO

tekst: Tine Bergiers - Verantwoordelijke Beleid

Politiek en spelen op het speelplein: twee werelden die elkaar schijnbaar zelden ontmoeten. En toch is niets minder waar. De manier waarop politici, zij het lokaal, Vlaams of federaal, kijken naar kinderen en jongeren, bepaalt hoe 'gezond' het speelklimaat is in de leefomgeving van die kinderen en jongeren.

Als VDS zijn wij fervente voorvechters van Artikel 31 uit het kinderrechtenverdrag; "De Staten die partij zijn, erkennen het recht van het kind op rust en vrije tijd, op deelneming aan spel en recreatieve bezigheden passend bij de leeftijd van het kind, en op vrije deelneming aan het culturele en artistieke leven."

Dagelijks mag ik, vanuit de VDS én vanuit Goe Gespeeld! strijden voor de naleving van dat recht. Kinderen en jongeren moeten het mandaat én de tijd krijgen

om, naar hun eigen goesting, hun vrije tijd in te kleuren. Een boekje lezen, buiten ravotten, een avonturenspeel spelen of gewoon met vrienden rondhangen in het park. Vrijspel, het volledig zelf mogen beslissen over wat je wel of niet leuk vindt, met wie je speelt en hoe lang je spel/activiteit duurt, zorgt voor een sterk gevoel van plezier én zelfstandigheid bij kinderen en jongeren.

Om dat mandaat en die vrijheid aan hen te geven, moet je als politiker doordrongen zijn van het besef dat spelen niet zomaar spelen is. Dat het engagement dat jongeren nemen op een speelplein- of vakantiewerking écht niet vanzelfsprekend is. En dat het ondersteunen van (vrij) spel ongelooflijk belangrijk is. Niemand is namelijk écht tegen spelen. Maar ik zie spijtig genoeg té weinig politici, voluit voor dat recht op spel en vrije tijd gaan.

Graag word ik, na 13 oktober 2024, wakker in een wereld waar mijn job overbodig is geworden. Ik gooi met plezier mijn computer dicht als ik merk dat kinderen en jongeren gehoord worden over wat zij nodig hebben in hun vrije tijd. Als jongeren het gevoel hebben gewaardeerd te worden in wie ze zijn en wat ze kunnen. Als alle steden en gemeenten actief inzetten op een fijn speelbeleid en de publieke ruimte een (speel-)plek is voor iedereen.

Tot dan blijven wij gewoon lekker mee politiek spelen.

MEMORANDUM

POLITIEK SPEL

DE WAARDE VAN SPEELPLEINWERK IN JE GEMEENTE

2024: het jaar van de verkiezingen. Op zowat elk politiek niveau trekken we naar de stembus. Op 13 oktober is het de beurt aan de lokale verkiezingen. Daarna valt het doek over de afgelopen legislatuur en start een nieuw hoofdstuk voor de (kersverse) lokale politici. Als Vlaamse Dienst Speelpleinwerk hopen we dat de schrijvers van dat nieuwe hoofdstuk mee hun pen dippen in het speelkansen-potje om zo werk te maken van een fijn lokaal speelbeleid.

In deze Pit willen we jou, als medeschrijver van dat speelbeleid, informeren, inspireren maar vooral engageren om werk te maken van de speelkansen in je buurt. Beken kleur, neem een standpunt in en ga ten strijde om speelkansen voor alle kinderen, maar ook ontplooiingskansen voor elke jongere, in jouw gemeente of stad te ontwikkelen, ondersteunen en uitbreiden.

SPEELPLEINWERK VS. VAKANTIEWERK

WHAT'S IN A NAME?!

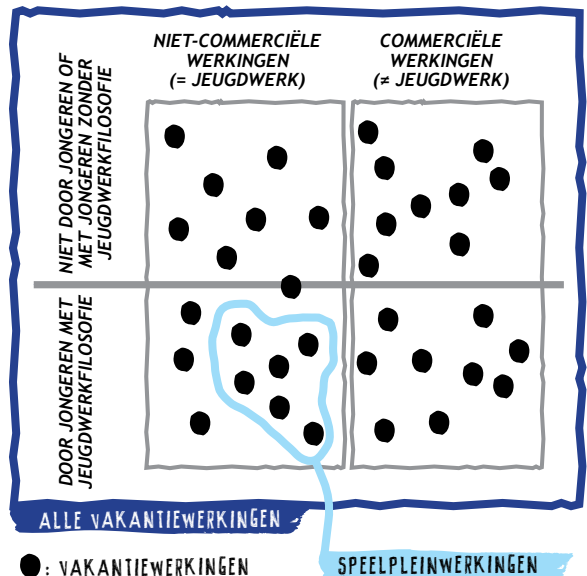
Als Vlaamse Dienst Speelpleinwerk ondersteunen we al bijna **50 JAAR** het **SPEELPLEINWERK**. Het is een unieke vorm van jeugdwerk die zich over heel Vlaanderen en Brussel verspreidt. In 2023 zijn er **608 SPEELPLEINWERKINGEN**. Daar spelen op een gemiddelde vakantiedag zo'n 43.000 kinderen. Alles samen bereikt het speelpleinwerk zo **185.000 VERSCHILLENDE KINDEREN** en **23.000 ANIMATOREN** over een zomer.

Naast **SPEELPLEINWERKINGEN** zijn er heel wat andere **VAKANTIEWERKINGEN** actief in je gemeente. Denk aan lokale besturen met een uitgebreid vakantieaanbod, organisatoren die kampjes aanbieden, buitenschoolse opvang in vakantieperiodes, ouders die zelf de handen in elkaar slaan, bedrijven voor kinderen van werknemers... Het zijn allemaal werkingen die op hun eigen manier speelkansen aanbieden.

SPEELPLEINWERK ALS UNIEKE JEUGDWERKVORM, valt onder de grotere noemer van vakantiewerkingen. Elke speelpleinwerking is met andere woorden ook een vakantiewerking, maar een vakantiewerking is niet per definitie een speelpleinwerking.

MEER LEZEN:

speelplein.net/overspeelpleinwerk en
speelplein.net/overvakantiewerkingen

DEFINITIE VAKANTIEWERKING

- Spelen staat centraal
- Kinderen als doelgroep: kleuters, lagere schoolkinderen en/of tieners
- Actief in de vakantie(s)
- Deelnemers kiezen zelf hoe vaak ze deelnemen

DEFINITIE SPEELPLEINWERKING

- Spelen staat centraal
- Kinderen als doelgroep: kleuters, lagere schoolkinderen en/of tieners
- Actief in de vakantie(s), **in regel zonder overnachting voor de deelnemers**
- Deelnemers kiezen zelf hoe vaak ze deelnemen
- Het speelplein is een plek voor én door jongeren
- Zet actief in op toegankelijkheid

SPEELPLEINWERK: EEN UNIEKE JEUGDWERKVORM

Wat maakt speelpleinwerk nu zo bijzonder?

*We verduidelijken de zes elementen die
speelpleinwerk typeren.*

1

SPELEN STAAT CENTRAAL

In essentie gaat het om 'spelen om te spelen'. Spelen is geen middel om een extern doel te bereiken, maar een doel op zich. Een speelplein moet een speelomgeving zijn met zoveel mogelijk speelkansen voor alle kinderen.

2

KINDEREN ALS DOELGROEP:

KLEUTERS, LAGERE SCHOOLKINDEREN EN/OF TIENERS

Het speelpleinwerk is door haar specifieke eigenheid uitermate afgestemd op kinderen. Het speelpleinwerk biedt vooral speelkansen aan kleuters, kinderen van de lagere schoolleeftijd en tieners.

3

ACTIEF IN DE VAKANTIE(S),

IN REGEL ZONDER OVERNACHTING VOOR DE DEELNEMERS

In de vakantie is de behoefte van kinderen om te spelen het grootst. Kinderen beschikken over meer vrije tijd, dwingende schoolverplichtingen zijn er niet, ze willen leuke dingen doen of samen met vriendjes spelen. Het speelpleinwerk opent haar deuren precies in die periode(s).

4

DEELNEMERS KIEZEN ZELF HOE VAAK ZE DEELNEMEN

Het speelpleinwerk voorziet geen lidmaatschap maar profileert zich als 'dienst aan de samenleving' waar je gebruik van kunt maken. Er wordt niet verondersteld dat kinderen elke dag aanwezig zijn. Wie voor één dag komt, is even welkom als wie elke dag op het speelplein vertoeft.

5

HET SPEELPLEIN IS EEN PLEK VOOR ÉN DOOR JONGEREN

Speelpleinwerk is jeugdwerk en hanteert de jeugdwerkfilosofie. Het merendeel van de begeleidersploeg zijn jongeren. Die jongeren bereiden het speelaanbod voor, voeren het speelaanbod uit en worden actief betrokken bij de werking. De uitbouw van een begeleidersploeg is een doel op zich. Een werking investeert daarom veel tijd en energie in het stimuleren van de betrokkenheid, de verbondenheid en de participatie van de begeleidersploeg.

6

ZET ACTIEF IN OP TOEGANKELIJKHEID

Een speelpleinwerking is principieel een initiatief waar elk kind en alle jongeren terecht kunnen, los van elke filosofische of ideologische strekking, verstandelijke mogelijkheden of beperkingen. Binnen de draagkracht van haar team vertrekt een speelpleinorganisator actief vanuit de behoeften voor zoveel mogelijk kinderen, jongeren en hun ouders.

DE MENING VAN DE SPEELPLEINEN

Via onze vijfjaarlijkse speelpleinenquête bevragen we speelpleinen over welke kenmerken van het speelpleinwerk zij het belangrijkste vinden. In 2021 werd dit de top 3:

- 1. WIJ DRAGEN SPELEN, PLEZIER EN EEN LEUKE VAKANTIE VOOR KINDEREN HOOG IN HET VAANDEL**
- 2. ONZE WERKING STAAT OPEN VOOR ALLE KINDEREN. WE HEBBEN AANDACHT VOOR KINDEREN UIT KANSARME MILIEUS, KINDEREN MET EEN BEPERKING, KINDEREN MET EEN MIGRATIEACHTERGROND ...**
- 3. DE BEGELEIDERS VORMEN ALS HET WARE EEN DOELGROEP OP ZICH WAAR WE VEEL ENERGIE IN INVESTEREN.**

ADVIES NODIG?

Hulp nodig met je beleid rond speelpleinwerk, vakantiewerk of buitenspelen? Vraag een advies aan en we denken met veel plezier mee na! www.speelplein.net/ATP

7 PRIORITEITEN VOOR DE KOMENDE LEGISLATUUR

Als VDS staan we kort bij de speelpleinwerkingen. Door onze uitgebreide dienstverlening en goede relatie met speelpleinverantwoordelijken krijgen we heel wat input en signalen binnen omtrent de 'staat van het speelpleinwerk in Vlaanderen en Brussel'. We brachten al deze indrukken samen en schuiven **7 PRIORITEITEN** naar voor waar in de komende legislatuur aan gewerkt moet worden. Jij houdt binnenkort (mogelijks) de beleidslijn vast om hier iets van te maken. Om het je makkelijk te maken, doen we jou ook concrete voorstellen.

'T IS AAN U!

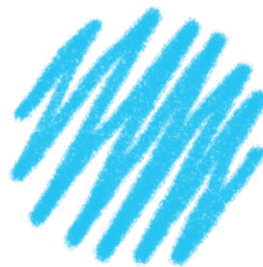
Zitten je animatoren met vragen rond verkiezingen? Op www.tisaanu.be vinden zowel jij als de jongeren zelf alle antwoorden.

PRIORITEIT

1

SPEELPLEINWERK BINNEN HET VRIJETIJDAAANBOD

In heel Vlaanderen en Brussel zijn er vandaag slechts 19 gemeenten zonder speelpleinwerking. Het is een bekend concept voor politiciërs, gemeentebesturen, ouders, kinderen én jongeren die er een engagement opnemen in hun eigen vrije tijd.

Van die speelpleinwerkingen wordt 70% gemeentelijk georganiseerd. Lokale besturen zijn dus zowel opdrachtgever als uitvoerder. Vlaanderen moedigt lokale besturen voor heel wat van hun dienstverlening aan om te verschuiven van een uitvoerende rol naar een regierol. Daarnaast zag het BOA-decreet het licht dat, kort samengevat, inzet op meer, beter afgestemd en toegankelijker aanbod.

VAKANTIE-AANBOD GROEIT STERK

(Lokale) vakantiewerkingen schieten als paddenstoelen uit de grond. Ze voorzien een sterk aanbod, vaak gelinkt aan een welbepaald thema (denk aan de ponykampen, themaweken, knutselkampen, sport- en spelactiviteiten ...) of vertrekkende vanuit een bepaalde nood (bv. aanbod voor peuters, extra opvangplaatsen, financiële opportuniteit...). Ze hebben een meerwaarde voor de burger en de diversiteit in het aanbod. Ze zijn een 'makkelijke' manier voor het lokale bestuur om voldoende aanbod te creëren/ondersteunen zonder zelf al te veel te moeten uitvoeren.

Dat heeft echter ook een keerzijde: door die uitvoerende rol niet meer te vervullen, verliest het lokale bestuur ook haar invloed op de organisatorische en visionaire kant van het vakantieaanbod op het eigen grondgebied. Elke organisator kan een aanbod opzetten, met eigen manier van kijken naar kinderen en spelen. Het aanbod wordt soms zelfs een verdienmodel en geen dienstverlening meer.

We merken, binnen de ondersteuning van speelpleinen en vakantiewerkingen, dat vakantiewerkingen niet voldoende ondersteund worden bij de grote administratieve en organisatorische kant van het opzetten van een vakantiewerking. Daarnaast zijn veel vakantiewerkingen financieel een pak minder toegankelijk voor ouders dan speelpleinwerk. Dat komt omdat speelpleinwerk voornamelijk georganiseerd wordt door lokale besturen, terwijl vakantiewerkingen vaak particuliere initiatieven zijn. Lokale besturen zien het als onderdeel van hun dienstverlening om de prijs laag te houden. Zo blijkt uit de vijfjaarlijkse speelpleinenquête (2021) dat de prijs voor een dag

JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

Speelpleinwerk als methodiek kent zijn kwaliteiten en talenten. Het is een unieke manier om op een speelse manier een veelzijdig en tevens laagdrempelig aanbod aan te bieden aan elk kind in jouw gemeente. Het is belangrijk om als politiek en lokaal bestuur de waarde daarvan te blijven inzetten.

- Zorg ervoor dat het (particulier) speelplein een waardevolle plek krijgt in het gemeentelijk aanbod. Neem het mee op in de gemeentelijke communicatie en website.
- Zorg voor een logisch prijsbeleid binnen het volledige vakantieaanbod. Maak van laagdrempeligheid de norm voor elk soort aanbod.
- Bewaak de voorinschrijvingscultuur van ander vakantieaanbod, zorg ervoor dat elk kind erin terecht kan waar het graag is.
- Wijs op de verschillen en gelijkenissen in het vakantieaanbod: kwaliteit kan je overal vinden: voor 3 euro of voor 35 euro.
- Onderstreep de waarde van de jeugdwerkmethode van het speelplein: jongeren nemen engagement op voor de kinderen in jouw gemeente.
- Organiseer speelpleinwerk als gemeente vanuit een doordachte visie of dwing een partner aan wie je de werking uitbesteedt contractueel om de werking volgens die visie te organiseren.

speelplein gemiddeld minder dan 5 euro bedraagt. Particuliere vakantiewerkingen kunnen niet terugvallen op dezelfde organisatorische budgetten, waardoor de prijzen oplopen tot 30-35 euro per dag. Dergelijke dagprijzen veroorzaken verschillende onnodige tweesprongen.

HET SPEELPLEINWERK VERLIEST HAAR SOCIALE MIX

We zijn trots op de laagdrempelige aanpak waar speelpleinwerk bekend om staat en blijven dat stellig onderstrepen. Door het grote prijsverschil met andere vakantiewerkingen, wordt het speelpleinwerk soms echter als 'rest-opvang' beschouwd. Zij die het 'speciale' aanbod niet kunnen betalen, gaan naar het speelplein. Een visie die niet alleen het speelpleinwerk en haar kwaliteit niet ten goede komt, maar ook de sociale mix, waarvoor speelpleinwerk staat, eenzijdiger maakt. Speelpleinwerk blijkt dan niet meer 'voor iedereen' te zijn, maar enkel voor zij 'die de rest niet kunnen betalen'.

NIET ALLE KINDEREN GENIETEN VAN HET GROEIENDE AANBOD

Elk kind heeft recht om te mogen genieten van een divers aanbod en te mogen proeven van alle soorten vrije tijd. Niet enkel die kinderen waarvan de ouder(s) financieel sterk genoeg staan. De grote verschillen in deelnameprijzen zorgen voor ongelijkheid in kansen tussen kinderen.

MINDER BETALEN STAAT NIET VOOR MINDER KWALITEIT

Tot slot lijkt een hogere dagprijs onterecht voor velen garant te staan voor een meer professionele omkadering en kwaliteitsvollere werking. Kwaliteit op een werking kost geld, tijd en inzet. Maar een hoge dagprijs is echter niet recht evenredig aan meer professionaliteit en kwaliteit.

PRIORITEIT

2

JEUGDWERK VS. JEUGDWELZIJNSWERK

Speelpleinwerk is vandaag een van de meest toegankelijke vormen van jeugdwerk en jeugdwerkaanbod. Het speelpleinwerk bereikt een heel diverse groep aan kinderen en jongeren. Die diversiteit brengt dan ook diverse profielen, achtergronden en thuissituaties met zich mee. Een heerlijke mengelmoe van verhalen, maar eentje met gewicht.

Moeilijke gezinssituaties, kansarmoede en mentale problemen zijn dagelijks aanwezig op de speelpleinen, zowel bij de kinderen als in de animatorenploeg. Lokale werkingen streven massaal naar toegankelijkheid. Op sommige werkingen is inclusie al jaren realiteit, bij anderen wordt er aan gewerkt. Jaarlijks bereikt het speelpleinwerk in Vlaanderen en Brussel zo'n 185.000 unieke kinderen, wat overeenkomt met 1 op 5 kinderen voor Vlaanderen en Brussel. Als je weet dat 1 op de 8 kinderen in Vlaanderen en bijna 1 kind op 4 in Brussel onder de armoedegrens leeft, dan kan je er dus van uitgaan dat daar best wat overlap op zit.

Daarnaast bereiken adviesvragen omtrent veront- rustende thuissituaties of moeilijke situaties op het speelplein ons als koepel vaker en vaker. De problematieken die naar boven komen bij zo'n adviesvragen zijn niet altijd nieuw, maar ze zijn wel scherper aanwezig op werkingen.

Het zou verkeerd zijn te denken dat dergelijke thuissituaties of problemen zich enkel afspelen bij de aanwezige kinderen op het speelplein. Ook animatoren in de ploeg dragen soms een goed gevulde rugzak met zich mee. Net die toegankelijkheid die het speelpleinwerk zo typeert, zorgt ervoor dat heel wat jongeren kansen krijgen om zich (blijvend) te

engageren op de werking. Ze groeien door van kind tot animator of worden bij de animatorenploeg betrokken wanneer ze nog maar 15-16 jaar zijn. Nergens zien we zo'n sterke doorstroom van een divers publiek als in animatorenploegen.

**"HET IS BELANGRIJK OM
GESPREKKEN TE DURVEN
AANGAAN EN TE WETEN WELKE
ORGANISATIES ER BESTAAN.
DAT IS UITERAARD NIET TE
VERWACHTEN VAN ELKE
ANIMATOR, MAAR ALS IN ELKE
WERKING IEMAND WEEET HEEFT
VAN DE LOKALE EN NATIONALE
INSTANTIES, ZIJN WE AL EEN
HEEL EIND VERDER."**

Benjamin Dalle

JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

Als politiker oog hebben voor de diversiteit die speelpleinwerk met zich meebrengt, bij kinderen en animatoren, zorgt ervoor dat je speelpleinwerk in zijn uniekheid kan blijven ondersteunen. We geven enkele concrete handvaten.

- Zorg voor een overzicht van de instanties die in jullie stad/gemeente actief zijn.
- Zorg voor connecties tussen verschillende instanties en actoren. School, vrije tijd, welzijn ... zijn sectoren die allemaal rond kinderen en jongeren werken, maar nog te weinig samen rond én met hen werken.
- Maak een duidelijk overzicht voor het aanbod van vrijetijdsbesteding. Ouders, opvoedingsverantwoordelijken, kinderen en jongeren kunnen zo snel snuisteren tussen de verschillende soorten jeugdwerk. Daarnaast kunnen lokale groepen zo ook sneller doorverwijzen als een kind zich niet goed voelt in de huidige werking.
- Zorg voor een lokaal ruim gedragen en uitgewerkt inclusie- en toegankelijkheidsbeleid over het hele vrijetijdsaanbod heen. Voorzie middelen (tijd en geld) voor lokale werkingen om hiermee aan de slag te gaan.
- Maak werk van een toegankelijk JAC, OverKop-huis, Huis van het Kind ... waar jongeren zelf naartoe kunnen stappen.
- Investeer tijd en middelen in speelpleinverantwoordelijken die maximaal inzetten op verbondenheid met de animatoren, op en naast de werking. Crucialer dan ooit!

(Vijfjaarlijkse Speelpleinenquête, 2021)

3,4%

van de kinderen spreekt
(nog) geen Nederlands

11,8%

van de kinderen is
ingeschreven met een
sociaal tarief

1,7%

van de kinderen komt
uit de bijzondere
jeugdzorg

5,9%

van de kinderen is in-
geschreven via sociale
partners, andere dan de
bijzondere jeugdzorg
(bv. het OCMW)

Één ding kunnen we alvast duidelijk stellen: Speelpleinwerk is geen welzijnswerk. Het is niet de rol van het speelplein om structurele maatschappelijke problemen of moeilijke gezinssituaties van kinderen op te lossen. Animatoren zijn geen hulpverleners en mogen ook niet verwacht worden om die rol in te vullen. Naar kinderen toe of naar elkaar. Maar het speelplein kan wél een rol spelen in het uitdragen van toegankelijkheid of het toeleiden van kinderen en jongeren naar de juiste instanties.

PIT N°28: JEUGDWERK VS. JEUGDWELZIJNS- WERK

Meer lezen over dit onderwerp? In Pit 28 gaan we dieper in op de rol die speelpleinwerk speelt voor kinderen en jongeren in maatschappelijk kwetsbare situaties.

www.speelplein.net/pit

PRIORITEIT

3

VERANDEREND ENGAGEMENT VAN JONGEREN

Een speelplein draaiende houden, met voldoende jongeren die een engagement opnemen; het is niet meer vanzelfsprekend. De zoektocht naar voldoende animatoren is niet nieuw, het engagement van jongeren is wél veranderd.

Het leggen van de animatorenpuzzel is voor veel speelplein- en andere vakantiewerkingen een complexere uitdaging geworden. De tijd dat in april de bezettingslijst voor de zomer klaar lag, is voor vele werkingen niet meer. Nu is het tot kort voor en zelfs in de vakantie een permanente opdracht om de laatste gaten te vullen of werd in de aanloop naar de zomer al geanticipeerd op het moeilijker vinden van voldoende animatoren.

**"VOOR HET EERST SINDE LANGE TIJD
VERLOOPT DE ZOEKTOCHT NAAR
VRIJWILLIGERS ERG MOEILIK. WE HEBBEN
OP DIT MOMENT NOG NIET ALLE NODIGE
PLAATSEN INGEVULD MET ANIMATEURSEN."**

*Lieven Huys, burgemeester Wingene
(Krant van West-Vlaanderen, 23 juni '23)*

Het is eigen aan jeugdwerk dat mensen vertrekken en anderen beginnen. Er was en zal altijd een groot verloop van jongeren zijn. Zo wordt de werking van de animatorenploeg sterk beïnvloed door ervaren verantwoordelijken of speelpleinbestuurders die stoppen, een slecht imago van een werking, het ontbreken van een jaarwerking die inzet op verbondenheid ... Bij heel wat werkingen zindert bovendien de uitstroom en het gebrek aan instroom tijdens corona nog na.

Daarnaast zien we ook enkele meer algemene tendensen die spelen:

- **Het vrijetijdsaanbod in de vakantie blijft groeien.** Iedereen zoekt jongeren en alle organisatoren vissen in dezelfde vijver, concurrentie speelt dus zeker.
- **Speelpleinwerk is slachtoffer van het eigen succes.** Meer kinderen of meer weken/dagen open als werking = meer nood aan enthousiaste, helpende handen.
- **Er worden hoge verwachtingen gesteld** vanuit de politiek, ouders, overheden (cfr. regulitis) naar speelpleinbesturen en (hoofd)animatoren. Speelpleinwerk wordt vaak als instrument gebruikt, maar daarbij wordt vergeten dat speelpleinwerk in de eerste plaats een vrijetijdsinitiatief is voor kinderen en jeugdwerk voor en door jongeren.
- **Jongeren ervaren meer permanente schooldruk.** Hierdoor engageren ze zich steeds minder in bv. jaarwerkingen. Verbondenheid met de werking is cruciaal.
- **De toegankelijkheid van speelpleinwerk vraagt veel van animatoren.** Meer dan andere vakantiewerkingen ontvangt het speelpleinwerk kinderen met een 'rugzakje', wat uitdagend en soms te zwaar is voor jonge (hoofd)animatoren.
- **Jongeren engageren zich bewuster:** engagement in functie van persoonlijke groei is sterker aanwezig. Daarbij spreiden ze hun engagement meer dan vroeger en wordt hun agenda niet ver op voorhand meer ingepland. Of ze ruilen, vanwege financiële druk, hun vrijwillig engagement in voor betaald vakantiewerk.

JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

- Een sterke band met het speelplein is key. Een jeugdconsulent die de werking kent en mee kan ondersteunen kan heel wat problemen (vooraf) opvangen.
- Ga zelf als politiker de sfeer opsnuiven, weet hoe een werking werkt, waar je als gemeente mee aan kan werken en waarom jongeren voor de werking kiezen.
- Verlaag zoveel mogelijk drempels om je te engageren op het speelplein: herbekijk mee de regels qua aanwerving, opvolging ... om het zo makkelijk mogelijk te maken om last-minute nog engagement op te nemen.
- Zorg voor makkelijk toegankelijke (kader)vorming.
- Herbekijk het loonbeleid binnen het speelplein: het leven kost geld, geld wordt alsmaar belangrijker voor jongeren in hun keuze. Besef dat vrijwilligerswerk kunnen doen een luxe is.
- Zet in op continuïteit: voorzie bv. een hoofdanimator die als jobstudent een hele zomermaand meedraait of voorzie tijd voor de jeugddienst om in de zomer het speelplein intenser te begeleiden ...
- Investeer in de jaarwerking van het speelplein: zorg voor fijne momenten waar jongeren naar uitkijken.
- Zorg ervoor dat eigen gemeentelijk aanbod niet concurreert met de jeugdwerkmethodiek van het speelplein.
- Ontlast het speelplein waar mogelijk: ondersteun hen financieel, materieel ... maar ook met hun administratie.

Jongeren staan bovendien niet noodzakelijk minder lang op een speelplein, als het aankomt op speelpleinjaren, maar wel minder weken in die jaren. Hierdoor zijn er meer animatoren nodig dan vroeger om alle weken gevuld te krijgen en missen ploegen heel wat ervaring en continuïteit. Heel wat kennis gaat zo verloren: dag op dag kennis (welk kindje was weer zijn jas kwijt, van wie was welk knutselwerk ...) maar ook jaarwerking-kennis (hoe organiseren we het eindfeest, wat werd er weer gezegd tijdens de evaluatie van vorig jaar ...)

We merken dat vooral het engagement tijdens het jaar eronder lijdt. Jongeren staan nog met plezier tijdens de vakantie voor de kinderen, maar werken minder tijdens het jaar mee aan de werking. De aanwezigheid op vormingsdagen daalt, er wordt minder mee nagedacht in werkgroepen ...

Het vraagt een continu aanpassen van de stuurgroep, hoofdanimatoren en speelpleinverantwoordelijken.

De druk op hun schouders wordt alleen maar groter. Want de vakantieperiodes gaan gewoon door en de kinderen blijven komen.

The show must go on.

PRIORITEIT

4

VORMING VAN ANIMATEUREN

Het aantal geattesteerde animatoren, hoofdanimatoren en instructeurs in Vlaanderen daalt sinds 2016, met corona als absoluut dieptepunt. Ook na corona zet die trend zich door. Ook binnen speelpleinwerkingen zien we het aantal geattesteerde animatoren dalen, wat op termijn nefast is voor de (speel)kwaliteit. De reden van deze daling is niet eenduidig, maar enkele maatschappelijke tendensen kunnen wel het een en ander verklaren.

Attest animator
in het jeugdwerk

Attest hoofdanimator
in het jeugdwerk

Stagair na het volgen
van een animatiecursus

Geen attest

STIJGENDE
CONCURRENTIE

Vanwege de grote vraag naar opvang is het vakantieaanbod aanzienlijk uitgebreid de laatste jaren. Meer werk vraagt meer handen, maar alle organisatoren vissen voor de vakantieperiodes in dezelfde vijver.

Bepaalde voorwaarden die speelpleinverantwoordelijken vroeger stelden aan animatoren (bv. verplicht attest, voorbereidende activiteiten ...) worden vandaag versoepeld onder het motto: "We zijn al blij dat we volk vinden". Zeker te begrijpen, maar wel jammer.

"WE BESEFFEN NIET
VOLDOENDE HOE
VRIJWILLIGERSWERK
VOOR VELE JONGEREN
EN VOLWASSENEN EEN
LUXE IS GEWORDEN."

SCHOOLWERK CLAIMT STEEDS
MEER VAKANTIETIJD

Daar waar vroeger periodiek evaluaties en taken waren, werken scholen vaker en vaker met permanente (les)opdrachten en taken die vakantietijd claimen ... Heel wat jongeren kunnen het volgen van een cursus in vakantietijd niet langer combineren met schoolwerk. De klassieke cursusformule van een week op verplaatsing met overnachting is voor veel jongeren niet (meer) haalbaar.

FINANCIËLE DREMPELS

Geld is niet de enige motivatiebron van animatoren, maar wel een steeds belangrijkere factor. Het verschil tussen een vrijwillige onkostenvergoeding of het geld dat je als jobstudent ontvangt is groot. Jong zijn anno 2023 kost wat. Helaas is het geld niet alleen bestemd voor een mooie reis of de laatste smartphone. We merken dat jongeren steeds meer op zoek gaan naar een bijverdienste om schoolboeken te betalen of thuis moeten bijleggen. We beseffen niet voldoende hoe vrijwilligerswerk voor vele jongeren en volwassenen een luxe is geworden. Binnen het vakantieaanbod is de vergoeding die jongeren ontvangen vaker doorslaggevend bij hun keuze, maar ook buiten de sector vinden jongeren makkelijk, beter betaald werk zonder voorafgaande opleiding.

JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

Als lokale bestuurder kan je op heel wat manieren het behalen van attesten in het jeugdwerk motiveren.

- Trek de bedragen binnen de gemeentelijke terugbetaling subsidies rond (kader)vorming voor individuele jongeren op, maar ook voor lokale werkingen die investeren in (kader)vorming voor hun animatoren en leiding.
- Betaal (kader)vorming volledig terug voor de meest kwetsbaren.
- Zet een derdebetalerssysteem op waarbij deelnemers aan kadervorming het bedrag van de cursus zelf niet meer moeten voorschieten.
- Vergoed onbezoldigde stages via vrijwillige onkostenvergoedingen.
- Investeer in vorming of een erkende VDS-cursus ter plaatse (zonder overnachting) in de eigen gemeente, al dan niet samen met buurgemeenten, om de drempel om cursus te volgen te verkleinen voor jongeren.
- Maak het verschil in vergoeding tussen iemand met en zonder attest groter om kadervorming te stimuleren.
- Ondersteun jongeren bij het inschrijven voor een cursus.
- Stimuleer jongeren om in groepjes in te schrijven en ondersteun hen door ze weg te brengen of op te halen op de cursuslocatie.
- Zorg voor betere coaching en ondersteuning op je werking bij jongeren zonder attest of gevolgde vorming.
- Zet in op (permanente) aanwezigheid van speelpleinverantwoordelijken tijdens de werking om gebrek aan ervaring op te vangen.

2021	2015	2010	2005
44%	48%	46%	43%
9%	9%	10%	11%
7%	14%	14%	15%
40%	29%	30%	31%

(Vijfjaarlijkse Speelpleinenquête, 2021)

DEELNEMEN AAN EEN CURSUS: FINANCIËLE DRUK EN ANDERE DREMPELS

Door de stijgende prijzen van jeugdverblijven, voeding en andere kosten worden ook cursussen alsnair duurder. Zo kostte een week animatorcursus met overnachting in 2006 nog €150, waar dat nu al €230 is.

Sinds 2015 heeft de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk een solidariteitsfonds waardoor jongeren met een statuut verhoogde tegemoetkoming aan de helft van de prijs kunnen deelnemen aan cursussen. Maar liefst **7,11%** van onze bijna 2000 deelnemers op jaarbasis maakt gebruik van dit fonds, meer dan ooit tevoren.

Daarnaast zijn de **50 UUR STAGE** op een stageplaats vaak op vrijwillige basis. Met andere woorden: iemand die zijn attest wil halen heeft zelf al 3 weken van zijn vrije tijd geïnvesteerd, nog voor het iets 'opbrengt'. Het geld van de cursus krijgen ze vaak deels door gemeentelijke **TERUG-BETALINGSSYSTEMEN** en via de mutualiteit terug, maar ze moeten het wel zelf voorschieten. Niet evident zo blijkt. Laat staan de inschrijving voor zo'n cursus zelf waarbij je sinds enkele jaren een KAVO-ID op de website van de overheid moet aanmaken. Met kaartlezers of Itsme-apps is dat voor jongeren zeer complex en een grote drempel.

PRIORITEIT

5

REGULITIS

*Speelpleinwerk is jeugdwerk. Dat lijkt de logica zelfve.
Maar is dat nog steeds zo? Blijft speelpleinwerk
jeugdwerk als er steeds meer professionalisering en
administratieve lasten aan vasthangen?*

Speelpleinwerkingen worden gedragen door jongeren en hun engagement om speelkansen te creëren en garanderen voor kinderen in hun omgeving. Maar zelden zit daar een jongere tussen die bewust kiest voor het administratieve deel van zo'n werking. Helaas wil dat niet zeggen dat die kant van een werking niet dient te gebeuren.

Het is logisch dat er administratie komt kijken bij een speelplein- of vakantiewerking. Het vormt wél een probleem als er meer bij komt kijken dan er eigenlijk nodig is, of - concreter - als de administratieve kant van een werking niet meer rechtstreeks bijdraagt aan de organisatorische kant.

Daarnaast is er ook heel wat regulitis die niet rechtstreeks verbonden is aan de praktische kant van een werking, maar enkel draait rond het voldoen aan wetgeving of verplichtingen. We geven een kleine greep uit die **TWEE SOORTEN ADMINISTRATIE** weer.

"ALLE ADMINISTRATIE
ROND KRIJGEN IS ONZE
GROOTSTE UITDAGING. ONZE
INSCHRIJVINGEN ZIJN
MOMENTEEL VOLLEDIG
OP PAPIER. OOK FISCALE
ATTESTEN EN DE UITPAS
ZIJN ZAKEN WAAR
MOMENTEEL VEEL TIJD
IN KRIJPT."

Shana Verbiest - Speelpleinwerking 't Ha-We'tje (Zonhoven)

ADMINISTRATIE DIE RECHTSTREEKS VERBONDEN IS AAN DE ORGANISATORISCHE KANT VAN EEN WERKING

- In- en uitschrijven
- Deelnemers- en EHBO lijsten
- Begroting
- Facturen
- Contracten voor de animatoren
- Verzekeringen (gebouw, deelnemers, animatoren ...)
- Uitstappen regelen (busvervoer ...)
- ...

ADMINISTRATIE OMTRENT WETGEVING EN VERPLICHTINGEN

- GDPR-regelgeving
- Subsidies aanvragen
- Fiscale attesten
- Terugbetalingen via de mutualiteit
- Vzw-regelgeving met neerleggen statuten en jaarrekeningen ...
- Sabam aanvragen
- Uittreksel strafregister
- ...

Elk van deze administratieve lasten neemt tijd in beslag. Tijd die jongeren anders in hun eigen werking, in het creëren van speelkansen kunnen steken. Daarnaast legt het een druk op het engagement van jongeren; het maakt een werking sterk houden er niet makkelijker op.

Een deel van die administratie heb je als lokaal bestuur niet in de hand. Je kan echter wel het verschil maken via gepaste ondersteuning. Een ander deel heb je wel in de hand. Al de administratie die werkingen op jouw grondgebied moeten volbrengen om erkend te worden, om centjes te krijgen, om aanvragen te doen voor materiaal of om evenementen te organiseren ... zijn allemaal zaken waar je makkelijk het verschil kan maken.

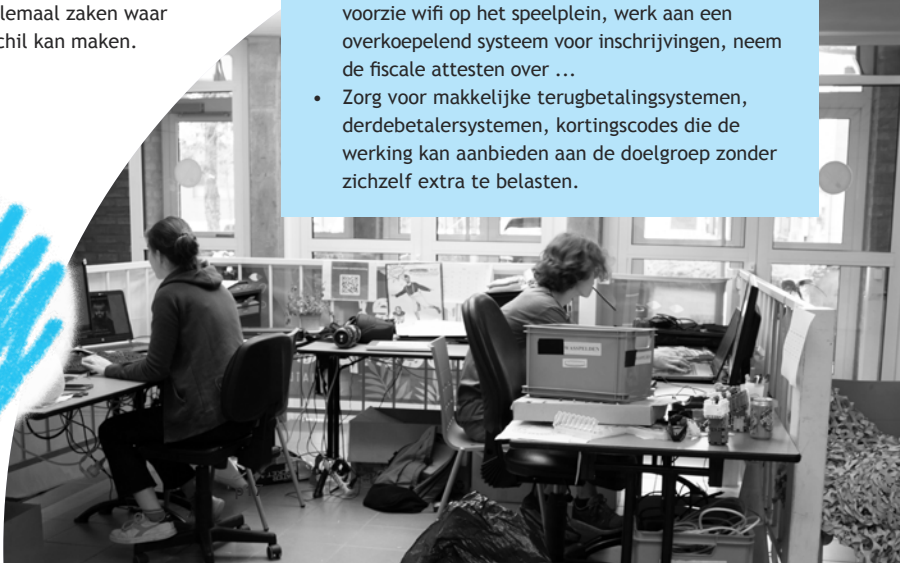
JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

Zorg voor een goed geïnformeerde, capabele en voldoende uitgeruste jeugdambtenaar, naar werkdruk en werktools, zodat die kan

- Luisteren - naar de frustraties en zorgen van jongeren
- Erkennen - dat administratie niet fijn is maar wel noodzakelijk en dat alles wat je samen doet al een pak aangenamer is.
- Informeren - niets zo ontmoedigend als niet weten waar je info te halen.
- Faciliteren - werk samen met andere (gemeentelijke) diensten om administratie te verlichten.
- Bemiddelen - om zaken recht te trekken of schade te beperken als het fout loopt (bv. een deadline niet gehaald).
- Signaleren - ijer mee voor meer toegankelijkheid, begrip of flexibiliteit ...

Vermijd onnodige administratie en verlicht waar mogelijk

- Zorg voor een eigen subsidiereglement dat vertrekt vanuit vertrouwen, vermijd zoveel mogelijk verantwoording.
- Leg geen onnodige regels op; vraag bv. enkel aan animatoren die via een contract worden tewerkgesteld een uittreksel uit het strafregister; vrijwilligers zijn vrijgesteld in het jeugdwerk.
- Regel zoveel mogelijk via de gemeentelijke administratie: de lonen, de verzekeringen, Sabam-aanvragen ...
- Geef zoveel mogelijk digitale ondersteuning: voorzie wifi op het speelplein, werk aan een overkoepelend systeem voor inschrijvingen, neem de fiscale attesten over ...
- Zorg voor makkelijke terugbetalingsystemen, derdebetalerssystemen, kortingscodes die de werking kan aanbieden aan de doelgroep zonder zichzelf extra te belasten.

PRIORITEIT

6

FINANCIËLE DRUK

Niemand had kunnen voorspellen hoe de huidige legislatuur eruit zou zien. De covid-pandemie, alsook de economische gevolgen daarvan, toonden hun effect op de maatschappij en in het bijzonder op kinderen en jongeren. Lokale besturen haalden het onderste uit de kan om hun burgers te beschermen en de boel draaiende te houden.

Daarnaast leggen ingrijpende gebeurtenissen als de financiële crisis een enorme druk op lokale besturen. Overal werden eigen in- en uitgaven grondig omgegooid. Hoewel er niet zo'n grote besparingsronde wordt aangekondigd als tijdens de vorige legislatuur, staan budgetten rond vrije tijd toch sterk onder druk. Enkel inzetten op behoud van budgetten en/of niet investeren in jeugdwerk komt op dit moment bijna overeen met besparen.

Toen we in 2021, tijdens onze vijfjaarlijkse speelpleinenquête, vroegen naar de verwachtingen rond besparingen, voorspelden 88% van de speelpleinen dat ze niet zouden moeten besparen in de toekomst. De coronapandemie was net gedaan, maar de financiële crisis moest nog beginnen. Vandaag zijn we er bijgevolg van overtuigd dat dat cijfer erg is gezakt.

Iemand dient die rekening te betalen. Er zijn enkele opties om die prijsstijgingen aan te kunnen en je werking draaiende te houden. Ofwel bespaar je op je animatoren (niet meer investeren in hun jaarwerking, het middageten schrappen, het aantal animatoren per dag verminderen ...), ofwel presenteer je de rekening aan de kinderen en ouders (dagprijzen verhogen, uitstappen annuleren, vieruurtjes of busvervoer schrappen ...).

DE KOST VAN EEN SPEELPLEINWERKING: ENKELE CIJFERS

De maximale **VRIJWILLIGERSVERGOEDING** was in 2018 **€34,03 PER DAG**. In 2023 is dat **€49,67**. Een stijging van bijna **20%**.

Een **STADSSPEL** met de tieners? Dan betaalde je voor een busreis met groepsticket in 2018 **€1,30** per tiener. Vandaag is dat **€1,70**. Een stijging van **30%**.

Door indexeringen stegen de **LONEN** van animatoren die via een arbeidscontract werken in het afgelopen jaar alleen al met **8%**.

Een groot pak **TOILETPAPIER** kostte in 2019 **€15,68**. Vandaag is dat **€29,50**, ofwel **88%** meer.

JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

Als politiekier kan je werk maken van heel wat vormen van ondersteuning voor gemeentelijke en/of particuliere speelpleinwerkingen. Enkele tips.

ACTUALISEER JE TOEGEKENDE BUDGET-TEN EN JE SUBSIDIEREGLEMENT

- Zijn de subsidies of budgetten die jullie toe-kennen aan het speelpleinwerk in lijn met de huidige realiteit? Wat zijn de noden van het speelplein en wat is daarvoor nodig?
- Vraag geen overdreven uitgebreide subsidie-verantwoording aan particuliere speelpleinen. Vertrek vanuit vertrouwen.
- Zorg voor een loonbeleid op het speelplein dat ondersteund wordt vanuit de gemeente.

HOUD REKENING MET FINANCIËLE DREMPELS BIJ KINDEREN

- Zorg voor een sterke financiële ondersteuning zodat de werking ook financieel kwetsbare kin-deren een plek kan geven. Ondersteun samen-werkingen met het OCMW of andere partners.
- Zorg voor een gemeentelijk breed systeem van kortingstarieven voor kinderen in een minder sterke financiële situatie. Zo kunnen ook zij terecht op een fijne werking, zonder dat de werking daar zelf de kosten voor draagt.

GA OP ZOEK NAAR ANDERE VORMEN VAN ONDERSTEUNING

- Voorzie kosteloze of goedkope gebouwen voor de werking.
- Zorg ervoor dat de werking kosteloos of aan een gereduceerde prijs gebruik kan maken van gemeentelijke faciliteiten (het zwembad, busvervoer ...)
- Voorzie een uitleendienst zodat de werking zelf geen groot materiaal hoeft aan te kopen (tenten, speelkoffers ...) of bekijk hoe je de werking kan ondersteunen met gemeentelijk materiaal (hekken, afvalcontainers ...)
- Laat de werking gebruik maken van ge-meentepersoneel (poetshulp, onderhoud gebouwen...)
- ...

Laat ons duidelijk zijn: we hopen dat kinderen en jongeren die rekening niet hoeven te betalen. Dan rest er enkel nog de laatste optie: de rekening presenteren aan het lokale bestuur. Als lokaal bestuur verplicht je zo jezelf om meer of blijvend te investeren in het gemeentelijk speelplein, of de subsidies voor het particuliere speelplein significant omhoog te trekken. Daarnaast kan je als gemeente ook op andere manie-ren speelpleinwerk ondersteunen, zonder dat daar geld op de rekening bij komt kijken.

IS ER ONDERSTEUNING VAN DE GEMEENTE/LOKALE OVER- HEID OP HET SPEELPLEIN?

	2021	2015
De gemeente/lokale overheid ver-zorgt de volledige organisatie van het speelplein	65,19%	67,1%
Er is financiële ondersteuning (subsidies)	41,14%	46,3%
De gemeentelijke/lokale overheid stelt terreinen ter beschikking	31,65%	42,7%
De gemeentelijke/lokale overheid verleent logistieke steun (vb. administratie, verzekering ...)	21,52%	39%
De gemeentelijke/lokale overheid richt het terrein en de gebouwen in en onderhoudt ze	18,35%	35,4%
De gemeentelijke/lokale overheid stelt personeel ter beschikking	17,09%	35,4%

(Vijfjaarlijkse Speelpleinquête, 2021)

In 2021 bevroegen we speelpleinorganisatoren over de ondersteuning die ze ontvangen vanuit het gemeentebestuur in 2021. Opvallend: tegenover 2015 zien we een dalende trend in de financiële ondersteuning en een stijging van andere vormen van ondersteuning (terreinen, hulp van gemeente-personeel en logistieke steun).

PRIORITEIT

7

PARTICULIERE SPEELPLEINEN ONDER DRUK

30% van de speelpleinwerkingen worden particulier georganiseerd. Particuliere speelpleinen draaien hoofdzakelijk op vrijwilligers. Het zijn vaak jongeren die in hun eigen vrije tijd engagement opnemen om op het speelplein te staan of doorheen het jaar de werking mee vorm te geven. Jongeren die van A tot Z de werking trekken.

2021

	ANT	BXL	LIM	OVL	VBR	WVL	
Gemeentelijk	55	23	36	53	50	71	288
Particulier	17	9	32	35	19	21	133
Totaal aantal organisatoren	72	32	68	88	69	92	421

GEMEENTELIJK
gemeentelijke dienst, IVA/EVA

PARTICULIER
Feitelijke vereniging en vzw

1980	28,8%	71,2%
1985	35,9%	64,1%
1990	46,1%	53,9%
1995	58,8%	41,3%
2000	63,5%	36,5%
2005	64%	36,5%
2010	62,8%	37,2%
2015	69,8%	30,2%
2021	68,4%	31,6%

Het aandeel particuliere werkingen daalt. Meer en meer gooien ze de handdoek in de ring om verschillende redenen. De druk op zo'n werking neemt enorm toe. Ze draaien hoofdzakelijk op vrijwilligers. Ook zij hebben zich door de coronapandemie moeten sleuren, zien hun rekeningen alleen maar oplopen, merken het steeds groter wordende aanbod op gemeentelijk niveau en voelen de impact van het veranderend engagement van jongeren. En dat vaak sterker dan een gemiddeld gemeentelijk georganiseerd speelplein.

Kortom, alle thematieken in dit memorandum, voelen particuliere werkingen vaak des te harder. Ze verdienen dan ook minstens evenveel aandacht vanuit het lokale bestuur.

"BINNEN DIT EN 10 JAAR BESTAAN ER GEEN PARTICULIERE SPEELPLEINWERKINGEN MEER, TENZIJ ZE ERG GOED WORDEN ONDERSTEUND DOOR EEN LOKAAL BESTUUR. HET IS 5 VOOR 12."

Soms luiden particuliere werkingen zelf de alarmbel, maar even vaak krijgen we als koepel een ongeruste telefoon vanwege het lokale gemeentebestuur. Onze intentie is om altijd eerst te kijken naar hoe we de werking kunnen ondersteunen en versterken om de moeilijkheden zelf op te vangen, al dan niet met extra ondersteuning vanuit een lokaal bestuur. Maar wat als het met de nodige ondersteuning nog niet lukt?

JOUW IMPACT ALS LOKALE BESTUURDER

Als lokaal bestuur kan je enorm inzetten op het ondersteunen van zo'n particuliere werking. We gaven je tijdens de vorige prioriteiten al heel wat tips mee; een groot deel daarvan zijn dus ook toepasbaar op particuliere werkingen.

We merken dat particuliere speelpleinwerkingen die het moeilijk hebben door gemeenten worden overgenomen of dat de gemeenten ze opnieuw uitbesteden. Het laagdrempelig karakter van speelpleinwerking steekt vaak af tegen dure commerciële activiteiten en is vaak te waardevol om zomaar op te doeken.

Op zich maakt het ons niet uit of de organisatie in handen is van een gemeente, een commerciële organisatie, vzw of particulier... Het gaat, zoals altijd, vooral over de manier waarop speelpleinwerk wordt georganiseerd. We vinden het belangrijk dat een gemeente die een speelpleinwerking organiseert dat doet vanuit een doordachte visie en wanneer ze de werking uitbestedt in zee gaat met een partner die volgens die visie de werking organiseert.

- Maak subsidiedossiers zo eenvoudig mogelijk en de verantwoordingslast zo laag mogelijk. Voorzie een basissubsidie waar een werking iets aan heeft. Extra inzetten op bepaalde thematieken kan, maar laat dit optioneel zijn.
- Investeer in een inschrijfsysteem waarop ze gratis/goedkoop kunnen intekenen. Bekijk samen wat de noden van de werking én hun doelgroep zijn.
- Biedt ondersteuning bij het opmaken en de verzending van fiscale attesten.
- Breng verzekering (samen) in orde.
- Zet in op structureel overleg met de gemeente en tussen werkingen onderling.
- Bekijk hoe je kan ondersteunen bij de zoektocht naar (hoofd)animatoren.
- Ondersteun hen indien er problemen rond de werking optreden; klachten van ouders, problemen met de buurt ... Biedt ondersteuning bij crisiscommunicatie. Kom voor hen op.
- Maak mee promo voor de werking.
- Investeer in (kader)vorming, (proces)begeleiding en een audit met verbeterkansen voor de werking.
- Ondersteun hen met gemeentepersoneel (of extra studentenjobs) voor administratieve, logistieke ondersteuning, coaching en aansturing tijdens de werking of bij het opzetten en afbreken.
- Voorzie ondersteuning rond vzw-aangelegenheden.
- Geef beroepskrachten op de jeugddienst voldoende tijd om particuliere werkingen te ondersteunen.

OPGELET: VERTREK VANUIT DE NODEN VAN DE WERKING!

Wat geldt voor elke werking geldt minstens evenzeer voor een particuliere werking: alles begint bij de kennismaking. Ga eens langs, vraag waar ze mee zitten en waarin jullie hen kunnen ondersteunen. Particuliere speelpleinwerkingen draaien al jaren op zichzelf. Zorg er dus voor dat je steun oprecht en gewenst is en bekijk met welke ondersteuning ze écht iets zijn. Onnodige zaken, daar heeft niemand iets aan.

BUITENSPEEL- AKKOORD

**HIER WORDT
GOE GESPEELD!**

Met de Vlaamse Dienst speelpleinwerk zijn we al sinds het begin voorzitter en trekker van het Goe Gespeeld!-netwerk. **Goe Gespeeld! is een netwerkorganisatie die het recht op spelen voor kinderen wil garanderen.** We willen de belangen van spelende kinderen behartigen door het informeren en in gang zetten van de relevante spelers. Anderzijds is Goe Gespeeld! een herkenbare partner: niet enkel voor het beleid, maar zeker ook voor ouders, opvoeders, leiders en animatoren en mensen die met kinderen werken. Het zijn deze mensen die speelkansen creëren en faciliteren voor alle kinderen. Goe Gespeeld! zet in op het maatschappelijke debat. Daar laten we niet alleen onze stem, maar ook de stem van elk spelend kind spreken.

We werken aan meer en betere speelkansen voor kinderen. We willen een samenleving creëren waar in er fysiek én mentaal ruimte wordt gemaakt voor het spelende kind. Waar het spelende kind of de opgroeiende jongere thuis is, recht heeft op 'zijn' en waar ernaar geluisterd wordt. We vertrekken hiervoor vanuit de participatie van kinderen en jongeren. We werken samen met kinderen en mensen die de grenzen van speelruimte kunnen verleggen.

Al jaren ondersteunt Goe Gespeeld! steden en gemeenten met het Goe Gespeeld!-label. Dat label stelt 8 prioriteiten vast waaraan je als lokaal bestuur moet werken om een positief speelklimaat te garanderen.

IN EEN GOE GESPEELD!-GEMEENTE ...

1. spelen kinderen in alle openbare ruimte
2. spelen kinderen in het groen
3. is spelen geen overlast
4. kunnen kinderen zich veilig verplaatsen
5. is er voldoende speelruimte voor georganiseerd jeugdwerk
6. creëren lokale beleidsmakers een verdraagzaam klimaat t.a.v. spelende kinderen
7. houdt elke beleidsmaatregel rekening met de impact op kinderen en jongeren
8. ontwerpen kinderen mee de openbare ruimte

MEER WETEN?

Meer weten over Goe Gespeeld!, hoe in te zetten op een positief speelklimaat in je gemeente en welke 88 gemeenten ons charter al ondertekenden?
Één plek: www.goegespeeld.be

DRINGEND NOOD AAN EEN BUITENSPEEL- BELEID

De resultaten van het buitenspeelonderzoek (2019) van Kind & Samenleving liegen er niet over. Kinderen, en vooral meisjes, spelen minder en minder buiten. Louter theoretisch gesteld, zouden we kunnen zeggen dat we aan dit tempo over 20 jaar geen kinderen meer zien spelen in hun buurt.

Hoog tijd dus om werk te maken van een buitenspeelbeleid in Vlaanderen en Brussel. Vanuit het traject **365 Dagen Buitenspelen** schuiven we enkele werkpunten naar voren, waarvoor jij, als lokale bestuur, de handen uit de mouwen kan steken.

De 8 speelse beloftes van het Goe Gespeeld!-charter blijven staan. Maar we presenteren nog vijf extra (uitgediepte) aandachtspunten om in te zetten op een buitenspeelbeleid.

**365 dagen
BUITENSPELEN**

HET BUITENSPEELAKKOORD

VOOR LOKALE BESTUREN

1. ERKEN DE AANWEZIGHEID VAN KINDEREN EN JONGEREN IN DE PUBLIEKE RUIMTE

Om te kunnen buitenspelen moet je de toestemming hebben om dat te doen. Als lokaal bestuur kan je er voor zorgen dat je een (speel) beleid én cultuur ontwikkelt waaruit duidelijk is dat kinderen en jongeren hun plek verdienen in de publieke ruimte. Maak duidelijk aan alle burgers dat de publieke ruimte van iedereen is en die verschillende functies omvat: spelen, rondhangen, verplaatsen, sporten of een drankje op een terras. Herbekijk je GAS-reglement en het politiereglement om te zien hoe je buitenzijn meer kan bevorderen.

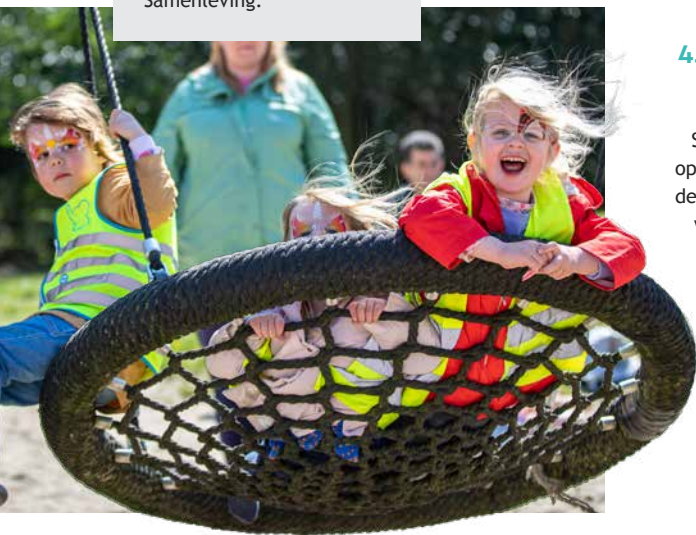
2. ZET IN OP MÉÉR JEUGDRUIMTE EN -INFRASTRUCTUUR

Focus niet enkel op meer openbare plekken om te spelen, sporten en ontmoeten, maar maak ook werk van de ruimte en infrastructuur die je al hebt. Kijk naar welke plekken - buiten en/of binnen - je hebt in je gemeente die gedeeld kunnen worden. Zet in op kwaliteitsvolle jeugdinfrastructuur door een focus op duurzaamheid te stimuleren.

Maak bovendien zelf werk van toegankelijke (speel)bossen, waterwegen en natuurgebieden. Maak werk van de verkeersveiligheid rond en tussen waardevolle speelplekken: trek bv. het concept van verkeersvrije schoolstraten door naar jeugd-, sport- en cultuurplekken. Stimuleer geëngageerde burgers om ruimtes ter beschikking te stellen in hun eigen buurt en geef ze daarvoor de correcte ondersteuning.

MEISJES EN DE PUBLIEKE RUIMTE

Uit onderzoek blijkt dat meisjes minder buitenspelen dan jongens. Hoe zorgen we er samen voor dat meisjes zich meer thuis voelen in de publieke ruimte? Ontdek er alles over in *Meisjes en de publieke ruimte* (2019) van Kind & Samenleving.

3. WERK AAN EEN INTEGRAAL SPEELBELEID

Naast rolstoeltoegankelijke plekken, dagen wij je graag uit om ook in te zetten op diversiteit in ruimte; rustplekken, plekken waar er gesnoezeld kan worden, waar er aan natuurbeleving kan gedaan worden, waar er faciliteiten zijn, waar er volop geravot kan worden, waar jong en oud élk hun ding vinden. Met of zonder fysieke of mentale beperking, met of zonder uitdaging die het traditioneel spelen in de weg staat. Vergeet daarbij vooral ook de meisjes niet, zij ervaren spelen in de publieke ruimte vaak anders en hebben andere noden.

4. ZET IN OP SPEEL- EN BEWEEGRUIMTE IN (NIEUWE) WOONWIJKEN

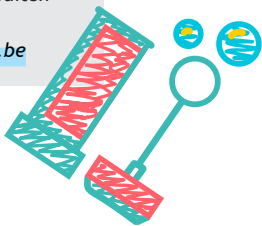
Spelen in de buurt focust zich voornamelijk op de woonwijk. Leg afspraken vast omtrent de speel- en beweegruimte binnen nieuwe woonprojecten/buurtten. Zorg ervoor dat deze plekken intergenerationeel zijn: dat jong én oud ervan gebruik kunnen maken en dat ze meegroeien met de bevolking van die wijk. Zet daardoor ook in op (groene) ontmoetingsruimtes. Werken aan sociale cohesie en sociale controle komt het buitenspelen ten goede. Een goed samenhangende buurt zorgt voor elkaar en geeft elkaar de (speel)kansen.

5. MAAK VAN JE GRONDGEBIED ÉÉN GROTE VERBONDEN KIND- EN JEUGDPLEK

Inzetten op meer speelplekken betekent niet dat je 'kindreservaten' moet gaan maken, plekken die enkel en alleen voor kinderen en/of jongeren worden gemaakt. Zorg ervoor dat heel je grondgebied één kind- en jeugdplek is. Dat kinderen en jongeren doorheen de hele stad of gemeente waardevolle plekken hebben: speelterreintjes, plekken om rond te hangen, plekken om samen te komen met jong en oud. En zorg er vooral voor dat al deze plekken makkelijk met elkaar zijn te verbinden. Zet in op veilige trage wegen, fietsverbindingen, oversteekplaatsen, openbaar vervoer. Verplaats jezelf eens door de gemeente op kinderhoogte en bekijk hoe de wereld er helemaal anders uitziet. Zorg er dus voor dat kinderen en jongeren snel en veilig, in hun eigen buurt op een speelterrein geraken.

WORDT VERVOLGD

Het komende jaar maken we verder werk van het buitenspeelakkoord in heel Vlaanderen en Brussel. Op de hoogte blijven? Alles over buitenspelen en het traject 365 dagen buitenspelen vind je op www.buitenspelen.be

SPEELIDEE

VERKIEZINGEN OP HET SPEELPLEIN

Een jaar lang zijn verkiezingen een hot topic, ook voor kinderen. Geef ze de kans om ook naar de stembussen te trekken. Bouw stemhokjes, maak stemformulieren en hang rode potloden aan een koord. Om de beurt mogen ze hun stem uitbrengen.

WAT KAN JE VERKIEZEN OP JE SPEELPLEIN?

OM TE SPELEN

- Best verklede animator
- Activiteit van de week
- Favoriete vieruurtje
- Zotste animator

OM INPUT TE VRAGEN

- Een nieuw speeltoestel
- De volgende uitstap
- De verbouwing van je locatie
- Een nieuw speelpleinlogo

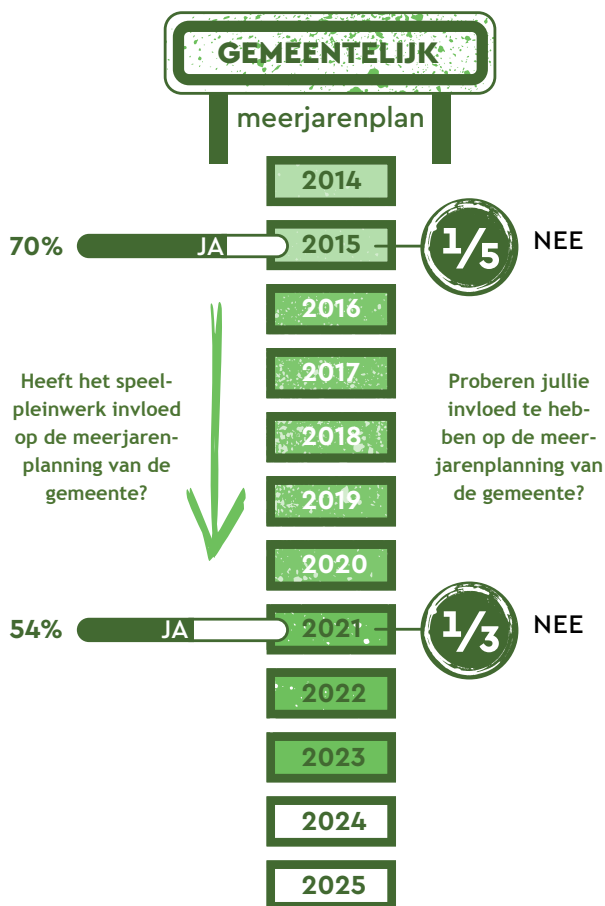

MEER SPEELIDEEËN?

www.speelidee.be

INFOGRAPHIC

SPEELPLEINWERK OP DE MEERJARENPLANNING

In onze vijfjaarlijkse speelpleinenquête (2021) vroegen we of het speelpleinwerk invloed heeft op de meerjarenplanning van de gemeente. Meer dan de helft van de werkingen (54%) geeft aan van wel. In 2015 was dat echter nog 70%. Ook in hoeverre ze dat proberen verschilt. In 2015 gaf slechts 1 op 5 aan niet te proberen invloed te hebben op de meerjarenplanning. In 2021 bedroeg dat 1 op 3.

Natuurlijk is beleidsparticipatie ruimer dan de invloed op de meerjarenplanning.

64%

64% van de organisatoren is ook zelf een gemeentelijke jeugddienst.

± 1/2

Bijna de helft van de werkingen neemt deel aan de jeugdraad.

40%

Meer dan 40% zet in op goede contacten met de schepenen en met de gemeentelijke diensten.

SPOTLIGHT

31 DECEMBER 2023

DEADLINE LIDMAATSCHAP

Wordt jouw speelplein opnieuw lid in 2024? Laat het ons weten via de persoonlijke link die jouw speelpleinverantwoordelijke ontving op 26 oktober. Meer info: www.speelplein.net/lidworden

11, 18, 23 EN 30 JANUARI

VORMING VOOR STARTENDE VERANT- WOORDELIJKEN

Vier vormingsdagen over boeiende thema's waar elke (startende) speelpleinverantwoordelijke mee te maken krijgt. Samen met andere speelpleinverantwoordelijken die (net) gestart zijn, kom je de basis te weten van speelpleinwerk. Een vliegende start, waar na je je verder kan verdiepen in alle andere speelpleintheema's.

4 MAART – 15 APRIL

GROEPSAANKOOP MATERIAALMAGAZIJN

Tijdens de groepsaankoop speel-materiaal van MateriaalMagazijn doe je interessante deals. Iedereen krijgt 5% korting en VDS-leden 5% + 5% korting op de normale prijs, dankzij een unieke kortingscode via het VDS-lidmaatschap. Tot en met 15 april kan je uitgebreid bestellen: van wc-papier tot verkleedkledij, van knutselmateriaal tot gocarts. In juni staat al je materiaal klaar om in bulk af te halen of we bezorgen het ter plaatse www.groepsaankoop.materiaalmagazijn.be.

17 APRIL

BUITENSPEELDAG

Op 17 april gaat de Buitenspeeldag weer door in heel Vlaanderen en Brussel. De schermen gaan op zwart en kinderen en jongeren worden uitgedaagd om buiten te gaan spelen. Overal worden er fijne activiteiten

georganiseerd voor kinderen en jongeren. De Buitenspeeldag is de kers op de taart van #365dagenbuitenspelen.

7 FEBRUARI 2025

VDS CONGRES

Meer info volgt in 2024, maar kruis alvast de datum in het groot aan in je agenda!

KALENDER

Het (regionale) aanbod aan vormingen, studiedagen en trefmomenten vind je op: www.speelplein.net/kalender

Andries van Jeugddienst Harelbeke getuigt:

"HET VERSLAG VAN DE AUDIT IS ZOWEL EEN WERK – ALS EVALUATIEDOCUMENT. MET ONZE STUURGROEP ZOCHTEN WE AANDACHTIG NAAR GEPASTE ACTIES OM ONZE DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN. DE AUDIT WAS REDELIJK UITGEBREID, WAARDOOR WE VOOR EEN AANTAL JAAR AAN DE SLAG KONDEN."

LAAT JE WERKING DOORLICHTEN

Wil je op jouw werking grondig aan de slag rond **SPEELKANSEN**, **TOEGANKELIJKHEID** of je **ANIMATORENWERKING**? Dan komen wij met veel plezier je werking analyseren. Tijdens een audit komen we langs in volle vakantietijd en nemen we je werking grondig onder de loep. Achteraf bezorgen we een uitgebreid verslag waar je voor enkele jaren mee verder kan.

Een voorbeeldverslag is gratis te downloaden door leden via www.speelplein.net/audit